

VIATA, ACATISTELE ȘI PARACLISELE
SFINTEI MIRONOSIȚE
MARIA MAGDALENA
CEA ÎNTOCMAI CU APOSTOLII

*Studiu introductiv și antologie de texte
îngrijită de Protos. Dr. Sebastian Serdaru*

CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREASFINȚITULUI PĂRINTE GALACTION,
EPISCOPUL ALEXANDRIEI ȘI TELEORMANULUI

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ
ALEXANDRIA, 2021

Coperta 1: Icoana Sfintei Maria Magdalena
din catapeteasma bisericii rusești din
Gradina Ghetsimani, Țara Sfântă

Coperta 2: Paraclisul închinat Sfintei
Maria Magdalena,
Mănăstirea Pantocrator
Drăgănești-Vlașca, Teleorman

CUPRINS

Cine este Sfânta Mironosiță Maria Magdalena.....	9
I. Viața Sfintei Mironosițe Maria Magdalena.....	13
<i>Iar El îți dăruiește lucrarea cea întocmai cu a Duhului.....</i>	19
Martorii Învierii: Maria Magdalena Apostolul Ioan.....	24
Sfânta Maria Magdalena după Învierea Domnului.....	33
Sfânta Maria Magdalena în textele apocrife.....	38
Din minunile Sfintei Mironosițe Maria Magdalena.....	42
Cinstirea Sfintei în Mănăstirea Pantocrator.....	56
II. Rugăciuni și laude în cinstea Sfintei.....	108
Comentariul la Ioan al Sfântului Chiril al Alexandriei.....	108

Omilia Sfântului Grigorie Dialogul.....	114
Omilia Sfântului Grigorie Palama.....	116
Imnul Învierii - Sfântul Roman Melodul.....	127
Alte imne.....	137
Acatistul Sfintei Maria Magdalena ucenița Cuvântului.....	148
Acatistul Sfintei Maria Magdalena cea întocmai cu Apostolii.....	166
Acatistul Sfintei Maria Magdalena următoarea lui Hristos.....	188
Paraclisul Sfintei Mironoițe Maria Magdalena...	213
Paraclisul Sfintei care se cântă la Simonopetra...	229
Al treilea paraclis al Sfintei.....	246
Paraclisul Sfințelor, Slăvitelor Femei Mironosițe.....	265

III. Sfânta Maria Magdalena în conștiința occidentală. Modelul biblic al căinței (Maica Benedicta Ward).....	285
--	-----

Cine este Sfânta Mironosiță Maria Magdalena?

Încă de la venirea Sa în această lume, Mântuitorul Iisus Hristos a fost primit și înțeles de un grup restrâns de oameni, lucru afirmat și de Sfântul Ioan Evanghelistul, ucenicul cel iubit: *La ai Săi a venit, dar ai Săi nu L-au primit* (Ioan 1, 11). Iar aceasta a fost și soarta Bisericii peste veacuri, Hristos punându-i de altfel pe Apostoli în gardă atunci când le-a zis: *Nu este slujitorul mai mare decât stăpânul său, dacă M-au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni* (Ioan 15, 20).

Încă din vremea Sfinților Apostoli, lupi îmbrăcați în blană de oaie au încercat să intre în staulul comunităților creștine și să le distrugă prin învățături greșite: au fost nicolaiții, ebioniții, iudaizanții, au urmat gnosticii, maniheii, iar din afară persecuțiile păgâne. Scăpată de prigonitorii împărați romani, Biserica, Mireasa lui Hristos, n-a trăit prea mult în liniște pe toată perioada sinoadelor ecumenice, confruntându-se cu cele mai mari erezii din istoria sa. În zilele noastre aceste erezii revin sub diferite forme, în fond rămânând aceleași, purtând deci ampren-

ta vremurilor actuale. Libertatea prost înțeală a multora dintre popoarele care-și zic „creștine” parcă nici n-a auzit de hotărârile acestor sinoade ecumenice ale Bisericii, hotărâri care n-au făcut decât să le aducă oamenilor temeuri și mărturii pentru întemeierea credinței. După o Tradiție de două ori milenară, încă se ridică voci care se îndoiesc de istoricitatea lui Iisus sau de dumnezeirea Sa, prin toate acestea confirmându-se, de fapt, cuvintele Sfântului Apostol Ioan: „La ai Săi a venit, dar ai Săi nu L-au primit”. Tot împotriva lui Hristos este îndreptată de ceva timp, și încă persistă în anumite medii, concepția că Maria Magdalena, femeia păcătoasă și convertită, a fost însoțitoarea sau chiar soția lui Iisus. Curios sau chiar de-a dreptul înfricoșător este faptul că oamenii de astăzi își culeg informațiile și crezurile din filme de tip „Codul lui da Vinci” sau „Ultima ispită a lui Iisus” și preferă tot felul de astfel de ipoteze care, după viziunea lor îngustă, ar contrazice și chiar ar desființa credința de veacuri a creștinilor.

Cine a fost însă cu adevărat Maria Magdalena? A fost ea o femeie desfrânată? A fost însoțitoarea lui Iisus? Ce spun Evangheliile despre ea? Care este părerea Părinților Bisericii și ce anume păstrează Biserica din amintirea ei? Din răspunsul dat acestor întrebări vom putea desluși chipul și personalitatea celei care s-a învrednicit a fi prima femeie care L-a văzut pe Hristos Domnul înviat din morți. Se știe că în cazul niciunui alt Sfânt nu s-au iscat mai multe controverse și nu s-a creat o confuzie mai

mare. În Evangheliile sunt relatate diferite cazuri de poseđați, dar niciodată nu se spune că desfrâul ar fi fost cauza bolii lor. Demonii Mariei Magdalena au fost asociați și cu depresia despre care atât de mult se vorbește în zilele noastre, fiind cunoscut faptul că bolile sufletului, precum tristețea, lipsa sensului, deznădejdea, adeseori îi duc pe mulți la pierderea dorinței de a trăi și îi împing spre sinucidere. La astfel de demoni se crede că se face referire în cazul Sfintei din Magdala.

Mesajul Sfintei Mironosițe Maria Magdalena este la fel de valabil și de actual astăzi ca și „în vremea aceea”: ea dă mărturie peste veacuri că într-adevăr Hristos a înviat din morți și ea este prima femeie care L-a văzut întors la viață în grădina mormântului; de aceea ea este cea care s-a învrednicit de darurile care au izvorât din mormântul lui Hristos: pacea, bucuria și lumina. Ea, care de cum a auzit despre El L-a căutat cu ardoare pentru a da sens vieții sale; ea care a pus în slujba Lui tot avutul ei; ea care a stat lângă crucea Înălțătorului până la capăt; ea care, mănăta de dor și de iubire pentru Nazarineanul, s-a dus de patru ori la mormânt înainte de ziuă. Pentru această statornicie în râvnă și pentru privegherea sa, Sfânta din Magdala s-a învrednicit să fie prima martoră a Învierii Fiului lui Dumnezeu și oriunde în lumea aceasta se va vorbi despre Înviere, se va face și pomenirea ei; aproape în toate pericopele evangheliilor de la utrenia de duminică este amintită și Maria la mormânt.

Fie ca binecuvântarea Sfintei Mironosițe Maria

Magdalena să-i însoțească pe toți cei care-i cer ajutorul, să le întărească credința și să le reverse în suflete darurile Învierii Domnului: pacea, bucuria și lumina.

Stareț Protos. Dr. Sebastian Serdaru

I. VIAȚA SFINTEI MIRONOSIȚE MARIA MAGDALENA, CEA ÎNTOCMAI CU APOSTOLII

Situat pe țărmul Mării Tiberiadei, Magdala este un mic sat de pescari. În limba ebraică *migdal* înseamnă „turn” sau „fortăreață” și este posibil ca din acest motiv apelativul de Magdalena să fi fost dat Sfintei Mironosițe Maria, originară din Magdala, după cum afirmă și Fericitul Ieronim: „Maria din Magdala a primit epitetul *fortificată cu turnuri*, datorită onestității și tăriei sale în credință, și a fost învrednicită să vadă cea dintâi Învierea lui Hristos, chiar înaintea Apostolilor”.

Nu se cunosc foarte multe despre viața Sfintei Maria Magdalena dinainte să-L urmeze pe Domnul Hristos. Cele câteva versete din Evanghelia după Luca ne fac să înțelegem câte ceva despre acea perioadă: Și erau cu El cei doisprezece și unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieșiseră șapte demoni, și Ioana, femeia lui Huza – un dregător al lui Irod – și Suzana și multe altele care-I

slujeau din avutul lor (Lc. 8, 1-3). Din acest fragment aflăm că cele câteva femei care-L urmau pe Iisus pretutindenii, încă din primul an al activității Sale, fuseseră vindecate de El de duhuri necurate și de boli și tot de aici aflăm că aceste femei proveneau din familii foarte bune și înstărite, poate chiar din rândurile nobilimii galileiene. Sfânta Mironosiță Ioana, amintită mai sus, era soția unui înalt demnitar de la curtea regelui Irod, și la fel ca celelalte femei, își pusese toată averea în slujba lui Iisus și a ucenicilor Lui. Fiind amintită între aceste femei bogate, putem trage concluzia că și Maria Magdalena provenea tot dintr-o familie bogată. Însă cu toate că evanghelistul amintește faptul că aceste femei care-L urmau pe Iisus „fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli”, doar despre Maria Magdalena notează în detaliu că a fost izbăvită de șapte demoni. Acesta este motivul pentru care, în timp, Maria Magdalena a fost confundată cu femeia păcătoasă, care a spălat cu lacrimile ei picioarele Mântuitorului și le-a șters cu părul capului ei. Însă această interpretare nu are un temei biblic.

Cel care a confundat-o pe Maria Magdalena cu femeia păcătoasă este papa Grigorie cel Mare (sec. VI) care afirma într-una dintre omiliile sale: „Acea pe care Luca o numește femeia cea păcătoasă, pe care Ioan o numește Maria, noi avem motive să o credem a fi fost Maria din care, după spusa lui Marcu, au fost scoși șapte demoni”.¹

¹ Lesa Belleve, *Maria Magdalena. Ghid esențial*, Edit. Paralela 45, Pitești, 2009, p. 38.

Astfel, el spune că sora lui Lazăr, Maria din Betania, femeia păcătoasă care a uns picioarele lui Iisus și Maria Magdalena au fost una și aceeași persoană. Această confuzie s-a dezvoltat de-a lungul timpului în conștiința occidentală, care a văzut în Maria Magdalena chipul păcătoasei convertite. Ea a devenit un simbol al întoarcerii la Hristos, un exemplu de lăsare la o parte a greșelilor trecutului pentru a o putea lua de la capăt. De multe ori, confuzia aceasta a trecut și în partea răsăriteană a creștinismului, însă nu aceasta este părerea oficială a Părinților Bisericii despre Sfânta Mironosiță Maria Magdalena. „Nu este posibil, cel puțin din dovezile biblice de care dispunem, să limităm boala de care a fost vindecată Maria la un singur domeniu: la cel fizic, la cel mintal sau la cel moral. Acesta este un alt motiv pentru a nu accepta identificarea între Maria și *femeia păcătoasă* din Luca 7”.² Într-un martirologiu anglo-saxon din secolul al IX-lea, se spune că Maria Magdalena s-ar fi retras după Înălțarea Domnului într-o peșteră, trăind în post și rugăciune timp de 30 de ani. Cum în acele vremuri informația nu circula ca în zilele noastre, este posibil ca și de această dată să se fi făcut o confuzie. Această istorisire seamănă mai degrabă cu cea a vieții Sfintei Maria Egipteanca. Dar de la Ierusalim până în Britania acelor vremuri este posibil ca informația să fi ajuns denaturată. Cert este că și următoarele versiuni occidentale ale vieții Sfintei

² Dicționar biblic, Edit. “Cartea Creștină”, Oradea, 2000, p. 810.

IBDIS | We know books

Maria Magdalena au transcris această informație. Și în zilele noastre, filmele hollywoodiene o prezintă pe Maria Magdalena ca pe o femeie de moravuri ușoare.

Probabil că în cazul niciunui alt Sfânt nu s-au iscat atâtea controverse și nu s-a făcut o confuzie mai mare. În mai multe locuri din Evanghelii întâlnim cazuri de posedăți, dar despre niciunul nu s-a crezut vreodată că desfrâul ar fi fost cauza posedării: nici despre fata cananeencei, nici despre cel din ținutul Gadara, nici despre alții. Poate că demonii Mariei Magdalena însemnau acea depresie despre care atâtea se vorbește în zilele noastre. Cu siguranță bolile sufletului, tristețea, lipsa sensului, deznădejdea, toate acestea adeseori îi duc pe mulți la pierderea dorinței de a trăi și de multe ori îi împing spre sinucidere. Mai degrabă despre astfel de demoni este vorba în cazul Sfintei din Magdala. Și mai e ceva. Cu siguranță această boală a fost îngăduită de Bunul Dumnezeu spre întoarcerea ei, pentru că Sfânta Tradiție răsăriteană ne spune că fiind chinuită și neaflând odihnă sufletului ei, auzind că Iisus venise în Magdala, după ce săturase 4000 de bărbați cu șapte pâini și câțiva pești, merse la El și află vindecare. Din Evanghelia lui Matei aflăm, într-adevăr, că după săvârșirea minunii înmulțirii pâinilor, *Iisus a dat drumul mulțimilor, S-a suit în corabie și S-a dus în ținutul Magdala* (Mt. 15, 39).

Sfântul Ipolit Romanul († 236) este primul care o numește pe Maria Magdalena cu apelativul de Apostolul Apostolilor, (din secolul XII în Apus va fi numită *Apostola*

Apostolorum), ea fiind aceea care avea să ducă vestea cea bună a Învierii celorlalți ucenici. De asemenea, Sfântul Ipolit este cel care face analogia între grădina Raiului și grădina Arimateianului, în care era mormântul lui Hristos. Așa cum printr-o femeie, în grădină, a intrat păcatul în lume și blestemul a căzut asupra întregului neam omenesc, tot așa, în grădina mormântului lui Hristos, Maria Magdalena, este cea care primește vestea cea bună a Învierii lui Hristos și a iertării tuturor oamenilor. Această analogie dintre Maria Magdalena și Eva se regăsește și în Imnele Sfântului Efrem Sirianul († 379) și în omiliile Sfântului Chiril al Alexandriei († 444).

Sfântul Evanghelist Ioan o amintește pe Maria Magdalena doar la picioarele Crucii și ca martoră a Învierii, și aceasta este amintirea pe care Biserica Răsăriteană i-o păstrează până astăzi. Ea este aceea care împreună cu Mama lui Iisus și cu ucenicul cel iubit au luat parte la evenimentele răstignirii și îngropării lui Iisus și, mai apoi, și la Înviere. Maria Magdalena este un personaj cheie tocmai dint-acest motiv: ea este mărturia clară că Hristos a murit cu adevărat și că a fost așezat în mormânt (împotriva celor care nu credeau aceasta). Plină de durere, pe când încă nu se luminase de ziuă, ea merge la mormânt cu vasul de mir, pentru a împlini ritualul de îmbălsămare. Dar găsește piatra răsturnată de pe mormânt, și crezând că trupul Domnului a fost furat, s-a așezat la intrarea în mormânt și a început să plângă. Ea este prima care s-a învrednicit să-L vadă pe Domnul înviat, însă nu L-a re-

LIBRIS | We know books
 cunoscut de la început, ci crezând că este grădinarul, i-a cerut să-i spună dacă știe unde este trupul Domnului ei. Când Hristos o cheamă pe nume, ea Îl recunoaște și I se aruncă la picioare.

Acesta este motivul pentru care și Sfântul Ioan Evanghelistul și mai apoi, Biserica, au păstrat amintirea Sfintei Mironosițe legată mai ales de aceste momente: din observarea modului în care ea îl însoțește pe Mântuitorul Iisus pe calea Pătimirii Sale vine înțelegerea mai profundă a personalității Sfintei Maria Magdalena. Când Apostolii stăteau ascunși de frica iudeilor, ea, împreună cu celelalte femei evlavioase, îl urmează pe Învățătorul iubit și îi veghează sfârșitul. După moartea pe Cruce, în dimineața celei dintâi zile a săptămânii, Maria pornește la drum, spre mormântul Domnului, cu alte femei (Mt 28, 1; Mc 16, 1), dar se pare că fuge înaintea lor și ajunge prima (In 20, 1). Acum este momentul când vede doi îngeri și, în final, pe Hristos înviat, care i se adresează cu faimoasa poruncă: *Noli me tangere* ("Nu te atinge de Mine!"). Este clar că relația cu Domnul ei cel înviat avea să se continue într-o dimensiune cu totul nouă. Sfântul Efrem Sirianul spune că Hristos „n-a vrut să fie atins ca să arate că trupul Său era deja slăvit și preamărit. Dar prietenii Săi au prin iubire și frică un mijloc să ajungă la El: mâncând Trupul Său tainic”.³

Inima Mariei Magdalena plină de dragoste pentru

³ Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii*, Edit. Deisis, Sibiu, 2010, p. 101.

„Rabbuni”, adică „Învățătorul” ei – căci pentru ea Iisus a fost Învățătorul –, precum și faptele curajoase pe care le împlinește însoțindu-L până la Cruce și, am putea spune, până dincolo de ea, dovedesc frumusețea unui apostolat împlinit.

I.1. Iar El îți dăruiește lucrarea cea întocmai cu a Duhului

Din canonul dedicat Sfintei Maria Magdalena de către Teofan, mitropolitul Niceei († 850), înțelegem cum Părinții Bisericii, întocmai ca și Evanghelia după Ioan, au explicat care este misiunea Sfintei din Magdala:

Lumina lumii, Hristos, neadormită văzând căldura credinței tale și iubirea dragostei cea nedezipită, înțeleaptă, întâi ție S-a arătat înviat din mormânt, când de noapte aduceai miruri cu lacrimi Celui nepipăit. Iar El ție, răsplătindu-ți, îți dăruiește lucrarea, cea întocmai cu a Duhului, și-ți arată suirea către Părintele Său Cel fără de început, sfat înfricoșător! Și te trimite cu dumnezeiești bunevestiri către înțelepții Săi tăinuitori, cei cuprinși de frică, ca să propovăduiești învierea Lui.

În acest fel a fost cântat de imnografia Bisericii momentul în care Maria Magdalena L-a văzut pe Domnul înviat. Ea este purtătoare de miruri dar și evanghelistă, fiind aceea care le-a adus ucenicilor nu doar vestea cea bună a